

ВОЛИНЬСЬКА І.М.
ст. групи ОЕЕМ – 21

ЕКОНОМІЧНА ЕКСПЕРТИЗА ГРОШОВИХ КОШТІВ І РОЗРАХУНКІВ

Дослідження операцій із грошовими коштами є найбільш характерною ділянкою експертно-бухгалтерської роботи. У країнах з ринковою економікою до поняття грошового обігу включають усі грошові кошти – як готівку, так і безготівкові грошові кошти. Обидві сфери обігу грошей взаємопов'язані й взаємозумовлені й становлять єдиний грошовий обіг. Кількість грошей у вигляді купівельних і платіжних засобів в обох сферах грошового обігу й визначає величину грошової маси в обігу [2, с. 59].

Незважаючи на значну кількість наукових досліджень, на сьогодні ще існує низка не вирішених питань щодо особливостей проведення економічної експертизи операцій із грошовими коштами в касі та на рахунках у банках та встановлення економічної природи їх виникнення. Метою економічної експертизи готівково-розрахункових операцій є встановлення об'єктивної істини щодо достовірності та об'єктивності відображення в обліку та фінансовій звітності готівково-розрахункових операцій.

Серед типових завдань економічної експертизи щодо стану та операцій із грошовими коштами [3, с. 293]:

- встановлення правильності документального оформлення операцій з руху грошових коштів;
- визначення документальної обґрунтованості нестач (лишків) грошових коштів;
- визначення і підтвердження розміру матеріального збитку, завданого матеріально відповідальною особою в результаті навмисних корисливих правопорушень;
- встановлення відповідності відображення в бухгалтерському обліку фінансово-господарських операцій із грошовими коштами чинним нормативним актам з бухгалтерського обліку;
- підтвердження виявлених недоліків в організації бухгалтерського обліку грошових коштів і контролі фінансово-господарської діяльності підприємства, які сприяли утворенню матеріальних збитків;

- встановлення причин, які сприяли навмисним зловживанням;
- встановлення правильності визначення оподаткованого прибутку підприємства і розрахунку розмірів податків;
- встановлення правильності методики проведення документальної ревізії грошових коштів у касі та на рахунках у банку і достовірності її результатів.

Об'єкти експертного дослідження операцій із коштами в касі та на рахунках у банку наведені на рис. 1 [1, с. 189].

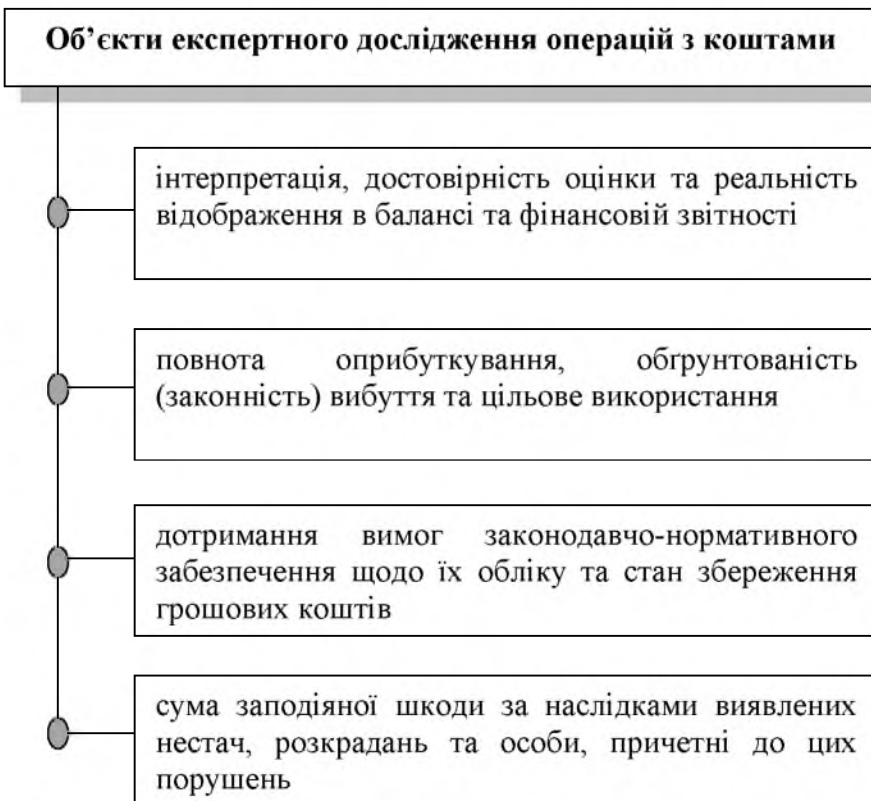

Рис. 1. Об'єкти експертного дослідження операцій з коштами

Слід зауважити, що операції з грошовими коштами досліджують не відокремлено, а у взаємозв'язку з іншими операціями – купівлею і продажем товарно-матеріальних цінностей, розрахунками

з робітниками та службовцями, підзвітними особами, дебіторами і кредиторами, утворенням і використанням фондів та ін. Залежно від об'єкта обираються прийоми дослідження, зокрема ними можуть бути будь-які прийоми документального контролю. Проте існують особливості використання деяких із них, наприклад зустрічної та експертної перевірки [4, с. 722]. Так, досліджуючи операції по оприбуткуванню готівки в касі підприємства, експерт проводить зустрічну перевірку документів, що відображають операції на поточних рахунках у банку, реалізацію товарно-матеріальних цінностей, розрахунки з підзвітними та іншими особами. Встановлюючи обґрунтованість використання готівки, експерт одночасно перевіряє правильність списання виданої з каси заробітної плати, підзвітних сум, премій за рахунок заохочувальних фондів та ін. Економічна експертиза операцій із грошовими коштами в касі та рахунках у банку є одним із найскладніших і трудомістких видів експертиз. Основною метою її проведення є встановлення об'єктивної істини щодо достовірності та об'єктивності відображення в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності готівково-розрахункових операцій. Дана експертиза дає змогу зменшити та завчасно виявити порушення, які пов'язані з грошовими операціями, та з'ясувати міру відповідальності осіб, які задіяні в цих злочинах. Вивчення найбільш характерних видів порушень у здійсненні операцій із грошовими коштами в касі та рахунках у банку показало їх пряму залежність від найпоширеніших економічних порушень в Україні.

Література

1. Гуцаленко Л. В. Судово-бухгалтерська експертиза: [навч. посіб.] / Л. В. Гуцаленко [та ін.]. – К.: Центр учбової літ., 2011. – 352 с.
2. Єлезаров О. П. Безготівкові грошові кошти як об'єкт фінансово-правового регулювання / О. П. Єлезаров // Держава та регіони. Серія: Право. – 2014. – № 4. – С. 59-62.
3. Светлова Н.М. Розкрадання та зловживання грошовими коштами на підприємствах / Н.М. Светлова // Вісник інженерної академії України. – 2015. – № 2. – С. 292–296.
4. Розборська О. О., Даценко Г. В., Ксьоншка А. В. Особливості проведення судово-бухгалтерської експертизи операцій із грошовими коштами / О. О. Розборська, Г. В. Даценко, А. В. Ксьоншка // Економіка і суспільство. – 2016. – Вип. 2. – С. 720-724.